

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia nowożytna Polski – wykład, PG_00151463						
Kierunek studiów	Historia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2025/2026				
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów				
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni				
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski polski				
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS	3.0				
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin				
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Sławomir Kościelak					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr hab. Sławomir Kościelak					
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM		
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	45.0	77		
Cel przedmiotu	Zapoznanie studenta z głównymi elementami historii i kultury nowożytnej Polski						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[HISTL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę na temat dorobku historiografii, rozróżnia jej główne nurty oraz ma świadomość istnienia w naukach historycznych i pokrewnych różnych punktów widzenia, determinowanych różnym podłożem narodowym i kulturowym	Ma zaawansowaną wiedzę na temat dorobku historiografii w odniesieniu do historii Polski XVI-XVIII w. i świadomość istnienia różnych punktów widzenia wśród badaczy	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[HISTL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczką ich analizę i syntezę, rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu historii	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę i poprzez właściwy dobór źródeł informacji oraz krytyczną ich analizę, rozwiązywać problemy z zakresu historii nowożytnej Polski	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[HISTL3_K01] Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, wykazuje gotowość do jej stałego poszerzania oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	Student jest krytyczny wobec swojej wiedzy, wykazuje gotowość do jej stałego poszerzania oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów omawianych na zajęciach z historii nowożytnej Polski	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[HISTL3_K03] Jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego w zakresie edukacji i promocji dziedzictwa historycznego i kulturowego Polski, swojego regionu i Europy	Ma świadomość dziedzictwa historycznego Polski i swojego regionu i jest gotów do jego promocji w swoim otoczeniu społecznym .	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
[HISTL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie, tematycznie, wiedzę o historii dawnych i współczesnych ziem polskich	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę o dziejach nowożytnej Polski	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
Treści przedmiotu	<p>A. Problematyka wykładu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Polska 2 poł. XV pocz. XIX w. problem cezury badawczej, granice, administracja, części składowe społeczeństwa "nowożytnego". 2. Polska na tle tzw. kryzysu gospodarki i społeczeństwa średniowiecznej Europy. Początki społeczeństwa "nowożytnego". 3. Społeczeństwo Rzeczypospolitej (demografia, narodowości, mobilność wewnętrzna, szlachta-mieszczaństwo-chłopi). 4. Ustrój polityczny (struktury władzy politycznej, administracja państwa). 5. Ustrój prawny (źródła prawa, partykularyzm prawny, rodzaje prawa: prawo karne, prawo rzeczowe; egzekucja prawa). 6. Społeczeństwo i religia (katolicy-protestanci-prawosławni-Żydzi i inni). 7. Polska spichlerzem Europy mit i realia gospodarcze XVI XVIII w. 8. Poglądy gospodarcze: pieniądz i kredyt; podatki i wydatki 9. Mentalność rządzących (sarmatyzm - potrzeba mitu) 10. Auto- i heterostereotypy Polaków w XVII-XVIII w. 11. Szlachcic o chłopie. Życie codzienne wsi i dworu polskiego w XVII-XVIII w. 12. Kryzys ustrojowy, polityczny i społeczny państwa polsko-litewskiego w XVII-XVIII w. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej 13. Prusy Królewskie i Gdańsk w ramach Korony / Rzeczypospolitej 		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>A. Podręczniki obowiązkowe:</p> <p>a. <i>Polska, dzieje narodu, państwa i kultury</i>, red. J. Topolski, t. 2: J. Topolski, <i>Polska w czasach nowożytnych 1501-1795</i>, Poznań 1999.</p> <p>b. <i>Historia Sejmu polskiego</i>, t. I: <i>Do schyłku szlacheckiej Rzeczypospolitej</i>, pod red. J. Michalskiego, Warszawa 1984, s. 5-61 (J. Bardach); s. 114-216 (A. Sucheni-Grabowska).</p> <p>c. <i>Dzieje gospodarcze Polski do roku 1939</i>, Warszawa 1988, s. 135-225.</p> <p>d. Z. Kaczmarczyk, B. Leśnodorski, <i>Historia państwa i prawa Polski, t. II od połowy XV wieku do r. 1795</i>, Warszawa 1966,</p> <p>e. M. Bogucka, H. Samsonowicz, <i>Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej</i>, Wrocław 1986, część druga, s. 321-588.</p> <p>f. U. Augustyniak, <i>Historia Polski 1572-1795</i>, Warszawa 2008</p> <p>Lektury (zestawy do wyboru - opracowania syntetyczne, monografie a-d oraz źródło)</p> <p>zestaw 1:</p> <p>a. A. Wyczański, <i>Wieś polskiego odrodzenia</i>, Warszawa 1969.</p> <p>b. W. Czaplinski, <i>O Polsce siedemnastowiecznej. Problemy i sprawy</i>, Warszawa 1966.</p> <p>c. A. Eisenbach, <i>Emancypacja Żydów na ziemiach polskich 1785-1870 na tle europejskim</i>, Warszawa 1988, s. 37-60;</p> <p>Z. Guldon, <i>Źródła i metody szacunków liczebności ludności żydowskiej w Polsce w XVI-XVIII wieku</i>, <i>Kwartalnik Historii Kultury Materialnej</i>, 1986, 2, s. 249-263.</p> <p>d. <i>Przełom wieków XVI i XVII w literaturze i kulturze polskiej</i>, red. B. Otwinowska, J. Pelc, Wrocław 1984 (artykuły J. Pelca, J. Tazbira, A. Mączaka, J. S. Pasierba, J. Kowalczyka).</p> <p>e. źródło: B. Groicki, <i>Artykuły prawa majdeburskiego. Postępek sądów około karania na gardle. Ustawa płacej u sądów</i>, Warszawa 1954.</p> <p>zestaw 2:</p> <p>a. I. Lewandowski, <i>Rzymska i rzymsko-sarmacka genealogia rodów szlacheckich w niektórych herbarzach staropolskich</i>, [w:] <i>Świadomość historyczna Polaków. Problemy i metody badawcze</i>, pod red. J. Topolskiego, Łódź 1981, s. 227-249.</p>
-----------------------	-------------------------	--

b. P. Buchwald-Pelcowa, *Cenzura w dawnej Polsce. Między prasą drukarską a stołem*, Warszawa 1997.

c. A. Wyczański, *Uwarstwienie społeczne w Polsce XVI wieku. Studia*, Warszawa 1977.

d. A. Karpiński, *W walce z niewidzialnym wrogiem. Epidemie chorób zakaźnych...*, Warszawa 2000, rozdz. 3.

e. źródło: J. Grodwagner, *Discurs o cenie pieniędzy*, [w:] *Merkantylistyczna myśl ekonomiczna w Polsce XVI i XVII wieku. Wybór pism*, wyb. J. Górski, E. Lipiński, Warszawa 1958, s. 331-347.

zestaw 3:

a. J. Topolski, *Gospodarka polska a europejska w XVI-XVIII wieku*, Poznań 1977.

b. M. Korolko, *Klejnot swobodnego sumienia. Polemika wokół konfederacji warszawskiej w latach 1573-1658*, Warszawa 1974, s. 34-109.

c. S. Cynarski, *Kilka uwag w sprawie sarmatyzmu w Polsce w początkach XVII wieku*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, 140, *Prace Historyczne*, 17, 1966, s. 117-132.

d. K. Górski, *Zarys dziejów duchowości w Polsce*, Kraków 1986, s. 89-268.

źródło: J. Kitowicz, *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, Warszawa 1985, s.108-155 (wydania inne też o palestrze i stosowaniu prawa w Rzplitej)

zestaw 4:

a. W. Kriegseisen, *Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1991.

b. A. Eisenbach, *Emancypacja Żydów na ziemiach polskich 1785-1870 na tle europejskim*, Warszawa 1988, s. 37-60.

c. A.F. Grabski, *Myśl historyczna polskiego Oświecenia*, Warszawa 1976, s. 15-55.

d. W. Tomkiewicz, *Aktualizm i aktualizacja w malarstwie polskim XVII wieku*, *Biuletyn Historii Sztuki*, 13, 1950, 2/3, s. 5-46.

e. źródło: Sz. Starowolski, *Reformacja obyczajów polskich, 1650*, w: *Merkantylistyczna myśl ekonomiczna w Polsce XVI i XVII wieku. Wybór pism*, wyb. J. Górski, E. Lipiński, Warszawa 1958, s. 193-256.

zestaw 5:

Rzeczpospolitej XVI-XVIII wieku, Wrocław 1978
a. M. Kosmaliński, *Protestanci i konfesyjna: Z dziejów tolerancji w*

b. J. Wijaczka, *Kościół wobec czarów w Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku (na tle europejskim)*, Warszawa 2016, s. 9-83, 115-167

c. J. Tazbir, *Stosunek do obcych w dobie baroku*, [w:] *Swojskość i cudzoziemszczyzna w dziejach kultury polskiej*, Warszawa 1973, s. 80-112.

d. S. Gierszewski, *Obywatele miast Polski przedrozbiorowej*, Warszawa 1973.

e. źródło: *Traktat rycerstwu koronnemu, 1611*, w: *Rozprawy o pieniądzu w Polsce pierwszej połowy XVII wieku*, wyb. Z. Sadowski, Warszawa 1959, s. 84-121

Uzupełniająca lista lektur

Literatura uzupełniająca:

1. A. Mączak, *Rządzący i rządzi*, Warszawa 1986, ss. 134-140.

2. J. Maciszewski, *Szlachta polska i jej państwo*, Warszawa 1986, ss. 55-74.

T. Maciejewski, *Historia prawa sądowego Polski. Zarys wykładu*, Koszalin 1998, s. 12-122

W. Łoziński, *Prawem i lewem*, Kraków 1957, t.1, s.6-76

I. Ihnatowicz, A. Mączak, B. Zientara, J. Żarnowski, *Spółeczeństwo polskie od X do XX wieku*, Warszawa 1988, s.241-274, 291-307

3. B. Baranowski, *Ludzie gościńca w XVII-XVIII w.*, Łódź 1986

4. K. Mikulski, *Pałapka niemożności. Spółeczeństwo nowożytnego miasta wobec procesów modernizacyjnych (na przykładzie Torunia w XVII i XVIII wieku)*, Toruń 2004, s. 29-91

5. W. Kriegseisen, *Ewangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696-1763). Sytuacja prawna, organizacja i stosunki międzywyznaniowe*, Warszawa 1996, s. 19-121

6. J. Kłoczowski, *Dzieje chrześcijaństwa polskiego*, Warszawa 2000, s. 132-192.

7. M. Pilaszek, *Procesy o czary w Polsce w wiekach XV-XVIII*, Kraków 2008, s 268-332,

8. J. Tazbir, *Kultura szlachecka w Polsce, rozkwit-upadek-relikty*, Warszawa 1983, s. 1-88

9. *Pod wspólnym niebem. Narody dawnej Rzeczypospolitej*, pod red. M. Kopczyńskiego i W. Tygielskiego, Warszawa 2010 (koniecznie Rusini, Litwini, Żydzi).

10. *Prusy Królewskie. Spółeczeństwo, kultura, gospodarka 1454-1772*, red. E. Kizik, Gdańsk 2012, s. 7-263

Adresy eZasobów

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>1. Polska 2 poł. XV pocz. XIX w. problem cezury badawczej.</p> <p>2. Polska na tle tzw. kryzysu gospodarki i społeczeństwa średniowiecznej Europy. Początki społeczeństwa "nowożytnego".</p> <p>3.. Społeczeństwo Rzeczypospolitej (demografia, narodowości, mobilność wewnętrzna, szlachta-mieszczactwo-chłopi).</p> <p>4. Ustrój polityczny (struktury władzy politycznej).</p> <p>5. Ustrój prawny (źródła prawa, partykularyzm prawny, rodzaje prawa: prawo karne, prawo rzeczowe; egzekucja prawa).</p> <p>6. Społeczeństwo i religia (katolicy-protestanci-prawosławni-Żydzi i inni).</p> <p>7. Polska spichlerzem Europy mit i realia gospodarcze XVI XVIII w.</p> <p>8. Poglądy gospodarcze: pieniądz i kredyt; podatki i wydatki</p> <p>9. Mentalność rządzących (sarmatyzm - potrzeba mitu)</p> <p>10. Auto- i heterostereotypy Polaków w XVII-XVIII w</p> <p>11. Kryzys ustrojowy, polityczny i społeczny państwa polsko-litewskiego w XVII-XVIII w. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej</p> <p>12. Problem polowań na czarownice w nowożytnej Polsce</p> <p>13. Prusy Królewskie i Gdańsk w ramach Korony / Rzeczypospolitej</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.